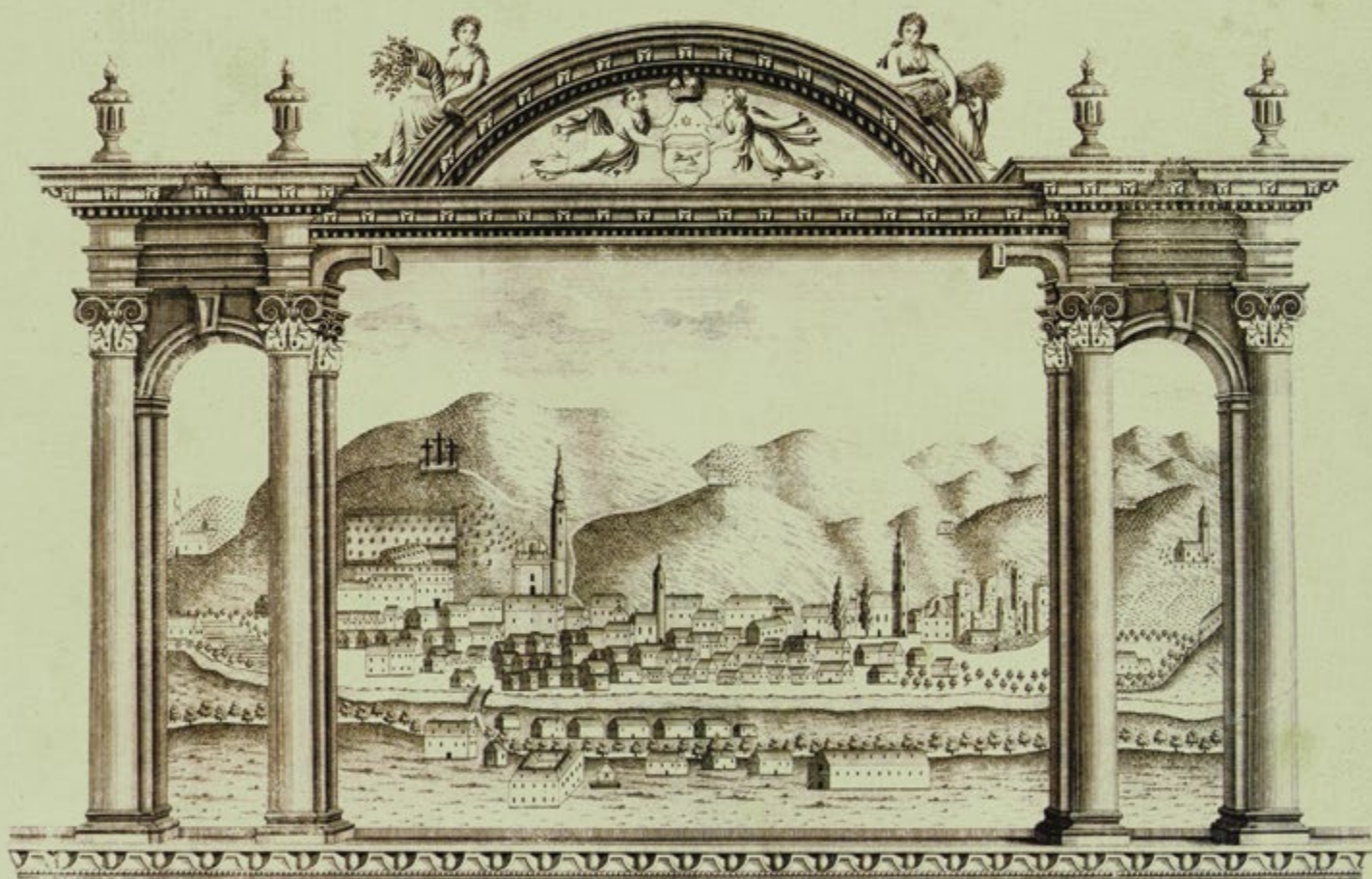

Đakrački kraj u XVIII. i XIX. stoljeću

udžbenik zavičajne povijesti

Stjepan Benković

Pakrački kraj u XVIII. i XIX. stoljeću

udžbenik zavičajne povijesti

VII. razred

Autor:	Stjepan Benković
Izdavač:	Povijesno društvo Pakrac - Lipik
Stručni savjetnik:	Jelena Hihlik
Lektor:	Sonja Tomašević
Izrada naslovnice:	Zdenko Vukoja
Grafička priprema:	Ivan Černi / FOTOimago
Naslovnica:	Najstariji slikovni prikaz Pakraca - bakrorez s početka 19. st. (Muzej grada Pakraca)
Zadnje korice:	Razglednica: Pogled s Kursalona na perivoj
Tisak:	Tiskara Arca d.o.o.
Naklada:	300 komada
Godina:	2016.

ISBN 978-953-57199-2-2 (Udžbenik zavičajne povijesti pakračkog kraja)
ISBN 978-953-57199-7-7 (sv. 5: Pakrački kraj u XVIII. i XIX. stoljeću)

Pakrački kraj u XVIII. i XIX. stoljeću

Kada je Slavonija oslobođena od Turaka Osmanlija? Koliko dugo su Turci vladali Slavonijom? Kako je počeo, a kako završio Bečki rat? Što znaš o miru u Srijemskim Karlovcima? Tko su bili Vlasi? U kakvom su odnosu Vlasi i današnji Srbi u Hrvatskoj? Kako se promijenio nacionalni sastav pakračkog kraja za vladavine Turaka? Tko je i zašto ratovao u Ratu za austrijsko nasljeđe?

Trenkov pandur

Pakračko vlastelinstvo

Nakon oslobođenja od Osmanlija, krajem XVII. stoljeća, Slavonija je vraćena u sastav Habsburške Monarhije. Nije došla pod upravu Hrvatskog sabora i bana, već pod upravu Dvorske komore u Beču. Podijeljena je u dva dijela. Veći njen dio bio je civilni, tzv **provincijal**. Od kraja XVII. stoljeća pa sve do 1730. godine postupno prelazio u vlasništvo plemićkih obitelji i vjerskih zajednica. Južni uski pojas uz rijeku Savu postaje sastavni dio **Vojne krajine**. Njegov je zadatak obrana od Osmanlija koji se tada nalaze u Bosni i Hercegovini.

Godine **1728.** kralj Karlo III. poklonio je vlastelinstvo Pakrac za osobne zasluge dvorskom savjetniku i kancelaru **Joannu Theodoru barunu ab Imsenu**. U njegovu sastavu bilo je 36 sela. Prema popisu stanovništva 1736. godine na vlastelinstvu je bilo 816 kuća i domaćinstava od kojih je više od četvrtine bilo u Pakracu.

Pakrački kraj podijeljen je kao i Slavonija. Veći njegov dio nalazio se u sastavu pakračkog vlastelinstva, tj. u pro-

vincijalu. Južni dio bio je u sastavu Vojne krajine, točnije Gradiške pukovnije, a u Donjem Čagliću bilo je središte satnije.

Carica Marija Terezija **1745.** godine obnovila je županije u civilnom dijelu Hrvatske i Slavonije. Pakračko vlastelinstvo došlo je tada u sastav **Požeške županije**, a Pakrac postaje upravno središte istoimenog kotara.

Kako je Slavonija bila podijeljena nakon oslobođenja od Turaka? Tko je bio prvi vlasnik pakračkog vlastelinstva? Koliko je pakračko vlastelinstvo imalo sela? Nakon uspostave županija u Slavoniji kojoj je pripao pakrački kraj?

Slavonija u XVIII. stoljeću

Malovlaška buna

Stanovnici Vojne krajine uživali su određene povlastice za razliku od stanovnika u provincijalu. Zbog toga su stanovnici okolice Pakraca, Podborja (Daruvara) i Sirača zahtijevali priključenje Vojnoj krajini. To je bio glavni uzrok **Malovlaškoj buni** koja je otpočela **1741.** godine. Najborbenije u toj pobuni bilo je pravoslavno stanovništvo koje su predvodili njihovi svećenici. Najveći skup ustanika održan je u Subockoj. Na ustanike je poslana jaka vojna ekspedicija koja je **1743.** godine bunu nasilno ugušila. Vođe su ubijene, a njihove glave izložene na pakračkim zidinama.

Što je glavni zahtjev ustanika Malovlaške bune? Koje područje je buna zahvatila? Kako je završila?

Franjo Trenck i njegovi panduri

Pakračko vlastelinstvo od Imsenove udovice početkom 1745. godine kupuje barun Franjo Trenck. Od ranije posjeduje vlastelinstva Brestovac, Pleternicu i Veliku tako da pod svojim vlasništvom ima čak polovicu Požeške županije. Jedan je od najvećih slavonskih vlastelina. Njegov otac bio je austrijski časnik te i Franjo nastavlja vojnički poziv. Surovim mjerama iskorjenjuje hajdučiju po šumama oko Pakraca i Požege. Ubrzo dolazi u sukob s vlastima te odlazi na mnoga europska ratišta. Od dobrovoljaca i pomilovanih slavonskih hajduka osniva **Trenkove pandure**. S ovom postrojbom ratuje na strani carice Marije Terezije u Ratu za austrijsko nasljeđe. Trenkovi panduri izgledali su poput Turaka. Ulijevali su strah i trepet u svim zemljama gdje su ratovali. Prva su vojna postrojba u Europi koja je imala voj-

Trenkov dvorac u Pakracu u prošlosti služio je kao vojarna, bolnica i škola.

nu glazbu. Bili su poznati po gerilskom načinu ratovanja. O hrabrosti i ratnim pothvatima Franje Trencka i njegovih pandura raspisale su se brojne austrijske, britanske, nizozemske pa čak i američke novine zbog čega je stekao svjetsku slavu. Iako podrijetlom Prus, kao slavonski vlastelin znao je reći *Ich bin Slavonier* - Ja sam Slavonac.

S kojim problemom se na svom imanju susreo Franjo Trenck? Koju poznatu građevinu je u Pakracu sagradio? S kojom caricom je bio u dobrim odnosima? Što znaš o Trenkovim pandurima?

Franjo Trenck (1711.-1749.)

Sa 16 godina otišao je u vojsku. Iako vrlo obrazovan bio je sklon tučama, dvobojima, ljubavnim avanturama i kartanju. Preživio je 102 dvoboja, a 14 puta je bio ranjen što u dvobojima, što u ratu. Rano mu je od kuge umrla žena i četvero djece što je odredilo daljnji životni put ratnika. Sa svojim pandurima, među kojima je bilo mnogo momaka iz pakračkog kraja, ratovao je na ratištima od Rusije, preko Austrije, Bavarske, Pruske, Šleske do Češke... Isticao se velikom hrabrošću. Nažalost, često je zapadao u neprilike, nije dugo mogao biti pod tuđim zapovjedništvom. U namještenom sudskom procesu osuđen je na doživotnu robiju. Umro je u zatvoru Spielbergu kod Brna 1749. godine.

Kapela sv. Andrije u Brezinama

Drvena kapela sv. Andrije u Brezinama nalazi se na mjesnom groblju. Prvi put se spominje u kanonskim vizitacijama **1769.** godine kao nova građevina. Jedinostvena je jer je uz onu sličnu u Janja Lipi jedina do danas sačuvana drvena crkva u cijeloj Slavoniji. Ovakve crkve u Slavoniji su građene nakon oslobođenja od Turaka kada se žurno pokušao obnoviti vjerski život. Kapela sv. Andrije zaštićeno je kulturno dobro Republike Hrvatske.

Gdje se nalazi kapela sv. Andrije? Koji je njen značaj? Kada se prvi put spominje?

Sto godina vladavine Jankovića (1760.-1861.)

Godine **1760.** **Antun** Janković kupio je pakračko vlastelinstvo. Zajedno s vlastelinstvima Daruvar i Sirač to je bilo jedno od najvećih imanja u Slavoniji. U svom sastavu imalo je 36 sela, Sirač 13, a Daruvar 16. Nakon Antuna imanjem su upravljali njegovi nasljednici: **Ivan, Izidor i Julije**. Jankovići su znatno unaprijedili pakrački kraj. Poticali su razvoj stočarstva. Veliku pažnju posvećivali su uzgoju duda i dudova svilca. Na svoja imanja naseljavali su njemačke, češke i talijanske obrtnike, druge stručne radnike te tako unaprijeđivali manufakturu i obrt. Financirali su izgradnju škola i crkava.

Park u kompleksu vlastelinstva Janković u Pakracu

Za vladanja obitelji Janković u Pakracu se gradi nekoliko reprezentativnih zgrada: Varioška kuća, katolička župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije i pravoslavna episkopalna crkva Sv. Trojice. Uređuje se i dograđuje kompleks vlastelinstva Janković. Financiraju izgradnju škole i crkve sv. Katarine u Gaju te crkve sv. Franje Asiškoga u Lipiku. Izidor Janković 1843. godine nedaleko Lipika gradi veliku ergelu koja dobiva po njemu ime Izidorovac.

Tko je i zašto bio najpoznatiji Janković? Koji Janković je jedini rođen u Pakracu? Što je sve obuhvaćalo imanje Jankovića? Kako su Jankovići utjecali na razvoj pakračkog kraja? Izgradnju kojih poznatih građevina su financirali?

Antun Janković (1729. - 1789.)

Rođen je u Pečuhu. Završio je u Ugarskoj filozofiju i pravo. Kupio je 1760. godine vlastelinstvo Pakrac. Bio je počasni bilježnik, a kasnije veliki župan Požeške županije. Dodijeljen mu je naslov grofa.

Julije Janković (1857. - 1904.)

Jedini je pripadnik obitelji Janković rođen u Pakracu. Godine 1861. prodao je pakračko vlastelinstvo osim nekih čestica. Bio je vrhovni upravitelj Požeške županije kao i njen predstojnik, a zatim i veliki župan. Dobio je naslov grofa.

Kompleks vlastelinstva Janković je skup upravnih i gospodarskih zgrada koje su se počele graditi još za baruna Imsena. Mali dvor ili Kineski paviljon u kojem se danas nalazi Gradski muzej služio je za smještaj upravitelja

vlastelinstva i drugih službenika. Kurija Janković je zgrada u kojoj se danas nalazi Glazbena škola. U njoj je stanovala obitelj Janković za vrijeme boravka u Pakracu. Dom hrvatskih branitelja bio je gospodarska zgrada, a Gradska vijećnica konjušnica.

Trgovište Pakrac

Pod upravom Antuna Jankovića Pakrac je postao značajno gradsko središte bogatog vlastelinstva. Na molbu Ivana Jankovića kralj i car Franjo I. proglasio je Pakrac **1796.** godine **trgovištem**. Tako je Pakrac imao pravo održavanja godišnjih sajмова na Svijećnicu, Duho-ve, Veliku i Malu Gospu s pripadajući stočnim sajmovima. Tjedni su se sajmovi održavali na glavnom pakračkom trgu, ali se s vremenom stočni dio sajma počeo održavati na takozvanom malom sajmištu uz pravoslavnu crkvu. Godine **1837.** i **Gaj** je dobio pravo održavanja sajma, a na molbu Izidora Jankovića i dva puta godišnje.

Varoška kuća izgrađena je 1771. godine za činovnike vlastelinstva, a kasnije je postala sjedište trgovišne općine Pakrac. Jedna je od najljepših zidanih općinskih baroknih zgrada u Hrvatskoj.

Kada je i zahvaljujući kome Pakrac postao trgovište? Kada je Pakrac kao trgovište smio održavati sajmove? Koje naselje pakračkog kraja je također imalo pravo održavanja sajмова?

Narodnosna raznolikost - bogatstvo pakračkog kraja

Kada danas pogledate u svom razredu ili školi prezimena svojih prijatelja i poznanika, uočićete svu njihovu raznolikost. Pa ćete

tako pronaći Ljevakoviće, Šnajdere, Di Zeppe, Nemethe, Vibohe, Pšeničke itd. Većina njihovih predaka doselila se u ovaj kraj u drugoj polovici XIX. stoljeća iz raznih dijelova Habsburške Monarhije i drugih europskih država.

Još u vrijeme Bečkog rata, Turci Osmanlije napustili su pakrački kraj kao i cijelu Slavoniju. Većina vlašskog stanovništva ostala je na svojim ognjištima. Zbog njihove brojnosti kraj oko Pakraca, Daruvara, Sirača i Cernika se u službenim popisima početkom XVIII. stoljeća nazivao **Mala Vlaška**. To je bio rijetko naseljen kraj, naročito njegov zapadni dio koji je u doba Turaka bio *ničija zemlja*. U XIX. stoljeću, pod utjecajem pravoslavne crkve, Vlasi su se počeli izjašnjavati kao Srbi.

Ubrzo nakon oslobođenja pakrački kraj naseljavaju brojne **hrvatske obitelji** s područja Vojne krajine, Gorskog kotara i Like. Krajem 19. stoljeća najčešće, na poziv lokalnih vlastelina, dolazi do naseljavanja pakračkog kraja mnogim porodicama iz raznih dijelova Habsburške Monarhije i drugih zemalja. Tako se doseljavaju Mađari, Nijemci, Česi, Talijani, Slovaci, Židovi i dr. Naseljavaju se na područja već postojećih naselja ili stvaraju nova. Tako npr. **1865.** godine nastaju **Antunovac** i **Dobrovac** koje naseljavaju većinom Nijemci te **Španovica** koju naseljavaju Hrvati iz Gorskog kotara. Doseljenici su se doseljavali uglavnom na temelju službenih oglasa u novinama. Privukle su ih razne olakšice koje su dobivali. Sa sobom su donijeli nove običaje, poljoprivredne kulture, nove vjere i jezik, često napredak. Gospodarski i kulturno obogatili su ovaj kraj. Rijetki su krajevi u Hrvatskoj koji se mogu pohvaliti ovakvom narodnosnom raznolikošću.

Masovnije doseljenje **Mađara** vezano je za izgradnju željezničke pruge Barcs - Virovitica - Banova Jaruga koja je započeta 1875. a završena 1895. godine. Prugu je gradila Mađarska državna željeznica i tako zapošljavala stručnu radnu snagu iz Mađarske. Većinu stanovništva Mađari su činili u Brekinskoj, Tornju i Klisi.

Nijemci su činili većinu stanovništva u Antunovcu, Dobrovcu, Filipovcu i Kapetanovu Polju, ali su bili nastanjeni i u brojnim drugim naseljima. Većina ih je napustila svoje domove nakon Drugog svjetskog rata.

Nakon 1865. godine Poljanu, Prekopakru, Pakrac, Badljevinu, Antunovac, Dobrovac i Toranj masovno naseljavaju **Česi**. Poljana je bila jedino naselje s većinskim češkim stanovništvom.

Talijani su se masovno doselili u pakrački kraj iz pokrajine Belluno. Godine 1880. doselile su se 84 obitelji s 402 člana. Narednih godina doselilo ih se još, ali pojedinačno ili u malim skupinama, Naselili su Kapetanovo Polje, Ploštine, Donju Obrijež, Veliki Banovac, Izidorovac (Ergela), Lipik itd. **Slovaka** je najviše bilo u Antunovcu i Kukunjevcu.

Koji narod je bio većinski u pakračkom kraju krajem XVIII. i početkom XIX. stoljeća? Zbog čega se naseljavaju pripadnici raznih naroda? S kojih područja se doseljavaju Hrvati? Što je potaklo masovno doseljenje Mađara? U kojim naseljima su Mađari i Nijemci činili većinu? Iz koje su se pokrajine doselili Talijani? Koji narod je danas najbrojniji u pakračkom kraju?

Seljačka buna 1815. i 1816.

Buna seljaka na Jankovićevom imanju tijekom 1815. i 1816. godine bila je najjača buna na području Hrvatske i Slavonije do izbijanje čuvene revolucije 1848. Buna je započela u **Poljani**. Proširila se na Gaj, Uljanik, Toranj, Batinjane i Brekinsku, a potom na sva Jankovićeva imanja u Požeškoj županiji.

Godina 1814. bila je sušna i nerodna te je na njezinu kraju zavladao glad. Osim toga službenici vlastelina **Izidora Jankovića** surovo su se odnosili prema seljacima, batinali ih i fizički kažnjavali. Seljacima se zabranjivalo žirovanje, rabota se uzimala višestruko nego je to dozvoljavao zakon. Seljaci odbijaju biti Jankovićevi podanici i raditi uobičajene poslove na vlastelinstvu. Pomišljaju na preseljenje u Vojnu krajinu. Zbog toga proljetni poslovi 1815. godine na vlastelinstvu nisu obavljani te je ono propadalo.

Početkom lipnja na vlastelinstvima Izidora Jankovića dolazi do intervencije vojske koja nasilnim putem guši pobunu. Desetorica vođa kažnjena je zatvorskim kaznama od 1 do 3 go-

dine te fizičkim kaznama. Istraga je ukazala na brojne zloporabe samog vlastelina Jankovića i okrutnost njegovih službenika. Vlastelinski službenici kažnjeni su novčanim i zatvorskim kaznama, a Izidor Janković velikom novčanom kaznom.

Što je uzrok Seljačke bune 1815. i 1816. godine? Koji je značaj te bune? Gdje je započela i na koje područje se proširila buna? Koji je zahtjev ustanika? Kako je buna završila?

Zlatno doba Lipika

Prema nekim povjesničarima lipičke ljekovite vode koristili su Rimljani i Turci Osmanlije. U prvom popisu stanovništva iz **1698.** godine Lipik se spominje pod imenom **Verniaczy**. Godine 1724. Lipik je imao 18, a 1736. godine 44 domaćinstva.

Nagli razvoj lječilišta započinje 1885. godine kada ga preuzimaju peštanski liječnici **Joseph Deutsch i Ernest Schwimer**. Mađarskim kapitalom grade se raskošne kupališne zgrade, Kursalon, natkriveno šetalište Wandelbahn, Hotel Dependence te nastaje perivoj. Oko kupališnog kompleksa niču brojne privatne vile i manji pansioni.

Kursalon - najsajjniji je objekt kupališta. Otvoren 1894. godine, izgrađen u stilu visoke renesanse, prema nacrtu mađarskog arhitekta Gustava Rátha. Gotovo da je kopija bečkog Kursalona. S vremenom je postao simbolom Lipika i nalazi se na njegovu grbu. Postrojbe JNA i pobunjenih Srba zapalile su ga u Domovinskom ratu.

Lipik je međunarodni ugled zaslužio krajem XIX. stoljeća kada postaje jedno od najpoznatijih europskih lječilišta. Kao lječilištu s jedinom vodom nije mu bilo premca u cijeloj Europi. Od kraja XIX. stoljeća do Prvog svjetskog rata Lipik se nalazi na vrhuncu zbog čega se to razdoblje naziva **zlatnim dobom**. U Lipik dolaze gosti iz svih krajeva Habsburške Monarhije, Europe, pa čak iz SAD-a. Bogata klijentela dolazi se liječiti, odmarati, slušati koncertne majstore, kartati i sklapati poznanstva.

Uređenje lipičkog perivoja započelo je nakon 1890. godine. Smatra se jednim od najljepših perivoja u sjevernoj Hrvatskoj. Kao spomenik vrtne arhitekture registriran je 1965. godine. Jedna od njegovih atrakcija je Jelkin brijeg – brežuljak sa sjenicom i klupama. Legenda kaže da ju je izgradio grof Janković za svoju kćer Jelku kako bi odatle u sjeni stabala mogla slušati glazbu iz obližnjeg paviljona. Perivoj je uz Kursalon i ergelu jedan od simbola Lipika.

odmarati, slušati koncertne majstore, kartati i sklapati poznanstva. Balkanski ratovi, a zatim Prvi svjetski rat, označili su kraj **zlatnog doba**. Lječilište postaje vojna bolnica. Raspadom Habsburške Monarhije propada veliko tržište ovom mondenom lječilištu.

Kada traje **zlatno doba** Lipika? Za koga počinje nagli uspon kupališta Lipik? Koje su najveće prepoznatljivosti Lipika? Odakle pristižu gosti u Lipik? Što prekida daljnji razvoj kupališnog turizma u Lipiku?

Izvor:**U knjizi Alexandra Buczynskog Memoari baruna Franje Trencka ovaj slavni vojskovođa opisuje svoje sudjelovanje u gušenju Malovlaške bune 1743. godine:**

Budući da je u veljači 1743., naime izbila pobuna u Slavoniji, njezina visost kraljica i njegova visost kralj odlučili su pouzdati se u mene te su me pozvali da ostavim oca. Hitno sam se morao uputiti u Slavoniju te se staviti na raspolaganje generalu Engelshofenu radi gušenja pobune. Otac mi je umro 11. veljače, dakle devet dana poslije mog odlaska. Ja sam, međutim, sretno stigao u Slavoniju, gdje je već sve bilo pod uzbunom. Naše postrojbe od 900 vojnika, namijenjene za gušenje pobune, trebale su odmah nakon mog dolaska krenuti u Pleternicu, gdje sam dodao i 100 pandura sa svog vlastelinstva. Ja sam se potom s prethodnicom ubacio među pobunjenike, a njihov je broj već bio porastao na 4.000 ljudi. Tek što sam izveo taj manevar, pobunjenici, u kojima sam uživao strahopoštovanje, naslutivši moj dolazak te doznavši da sam doista stigao, poslali su četvoricu kolovođa pobune i 32 pratioca na pregovore sa mnom i s generalom Engelshofenom. Stigli su do moje predstraže koja je već primila moju naredbu kako u tom slučaju mora postupiti. Najprije će toj pobunjeničkoj bandi dopustiti da sjaše, a zatim će ih idućega dana poslati na prijeviku sud. Glavnom vođi pobunjenika Mati Lučiću odrubljena je glava te je raščetvoren, a dijelovi tijela obješeni su na četiri ceste. Jedan od ostalih vođa obješen je, treći strijeljan, a ostalih trideset i troje poslano na galije. Poslije tih pogubljenja svi su se pobunjenici povukli u svoje kuće i smirili. Vođe pobunjenika Subockog okruga pobjegli su u Hrvatsku, no uhvaćeni su jedan za drugim i pogubljeni mačem. Nije bilo dovoljno što je pobuna ugušena, nego je Subotski okrug njezinoj visosti za kaznu morao poslati 550 ljudi na ratište, Gornja krajina trebala je dati 700 vojnika, Srednja krajina 700 vojnika, a Donja krajina 560 vojnika. Svi su morali krenuti u hodnju još u mojoj prisutnosti.

Nakon što je to bilo sređeno, u pet tjedana unovačio sam 700 pandura i 100 husara, dobro sam ih opremio i odjenuo te sam ih osobno vodio u Bavarsku, pošto me Dvorsko ratno vijeće čak dva puta ljubazno pozvalo na sudjelovanje u predstojećem ratnom pohodu.

Kakav je odnos baruna Trencka prema ustanicima u Slavoniji? Kako su kažnjeni vođe ustanka? Kamo je krenuo barun Trenck nakon gušenja bune?

1. Zbog čega se pakrački kraj nakon oslobođenja od Turaka nazivao Mala Vlaška?

---

2. Nakon oslobođenja od Turaka veći dio pakračkog kraja pripao je _____ vlastelinstvu i bio je uklopljen u _____, dok je njegov južni dio bio u sastavu _____.

---

3. Prvi vlasnik pakračkog vlastelinstva zvao se:

- a) Franjo Trenck
- b) Antun Janković
- c) barun Imsen
- d) Antun Knoll

4. Odgovori na sljedeća pitanja:

- a) Kako se nazivala plemićka obitelj koja je vladala pakračkim krajem gotovo stoljeće? _____
- b) Kako se zvao najpoznatiji član te obitelji? _____
- c) Kako se zvao njezin član poznat kao loš vlastelin na čijem vlastelinstvu je izbila seljačka buna? _____
- d) Koji član te obitelji je jedini rođen u Pakracu? _____

5. Objasni po čemu je iznimna kapela sv. Andrije u Brezinama?

---

6. Ako je tvrdnja točna, zaokruži T, ako je netočna, zaokruži N.

Doseljenje brojnih obitelji drugih narodnosti u pakrački kraj unaprijedilo je gospodarski i kulturni život.	T	N
Nagli uzlet lipičkog kupališta započinje za vladavine Jankovića.	T	N
Jankovići su u Pakracu izgradili Varošku kuću.	T	N
U Donjem Čaglicu bilo je sjedište satnije Vojne krajine.	T	N

7. Zlatno doba Lipika započinje _____ i traje do _____.

8. Ispod slike napiši što ona predstavlja:

9. Spoji parove!

Mađari	Antunovac
Česi	Poljana
Nijemci	Brekinska
Talijani	Kukunjevac
Slovaci	Ploštine

10. Riješi rebus i dobit ćeš ime oca proslavljenog pakračkog vlastelina!

rješenje: -----

11. Nacionalni sastav stanovništva naselja Pakrac, Lipik, Poljana i Antunovac 1900. godine. Na računalu načini tortasti grafikon za jedno od ponuđenih naselja. Ispiši ga, izreži i zalijepi u bilježnicu!

	Ukupno	Hrvati	Česi	Mađari	Nijemci	Slovaci	Srbi	Talijani	Židovi
Pakrac	2762	1043	254	292	386	33	593	65	187
Lipik	971	550	19	232	92	2	58	4	27
Poljana	857	225	502	90	1	35	4	0	14
Antunovac	1249	42	90	147	563	395	0	0	28

12. Razmisli!

Da si vlastelin, kako bi se odnosio prema kmetovima?

Što misliš je li Franjo Trenck pozitivna ili negativna povijesna ličnost?

Bi li volio živjeti u Vojnoj krajini ili provincijalu? Objasni zašto!

Zadatak

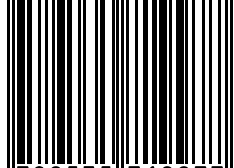
O barunu Trencku i pothvatima njegovih pandura u njegovo vrijeme raspisali su se britanski, nizozemski, austrijski i američki novinari. Stavi se u ulogu novinara i napiši članak o barunu Trencku i njegovoj postrojbi s ratišta. Rabi literaturu i izvore s interneta te iz knjižnice.

ISBN 978-953-57199-7-7

9 789535 719977